

სნოუსის უსურსელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 323.

სთუთაბათი, 9 ივნისი 1905 წ.

ბაზმის № 2839

ორი ქალი

იპოვნური მოთხრობა, თხზულება კაიო სანჯისა.

(ოცათ კოლტარისი)

III*

სიყვარულის სიმღერა

ტიამას სახლის ერთ ოთახში იწვა მატსურა კოშირო მორიზანე. ყმაწვილ კაცს ამ ტანჯვის სარტყელზედაც კი არ ასვენებდა თავის ბატონის დამარცხების მოვიწყება. იმის სურვილი ის იყო, რომ ბრძოლის ველზე დაბრუნებულიყო. როცა ისე გამოეჩინებოდა, რომ მშვილდის მოხილვას შევიძლება, ჩუმად გაეიპარებოდა იმის სახლიდან, თორემ არ გამოშვებენო. და მაშინ შეეძებებოდა ძლიერ მტერსაო, ფიქრობდა იგი.

უკანასკნელ ბრძოლის დროს ტყიდან გამოვიდა მშვენიერად შეიარაღებული მეომარი. ომის ცეცხლ-მოღვებულმა კოშირომ სახლის კიბეცა კი ვერ მოასწრო, ისე შეგზნენ ერთმანეთს. მტერი იბრძოდა გრძელის მხვილით, კოშირო-კი—ალეგბარდით. მაგრამ ჯარის კაცთ გააშორეს ისინი, ბრძოლა გაუთავებელი დარჩა და ეს აქამდე სტანჯავდა კოშიროს.

ვინაა ეს მეომარი? რა ძლიერია იმის მახვილი! თუ სიკვდილი უწერია კოშიროს, სურს ბარემ ასეთმა გმირმა მოჰკლას. როცა ომში დაგბრუნდები, ნეტა ის შეუბოვარი მამაცი მტერი შემხედებოდეს და ისე შეგებრძოლებოდა, რომ დიდ ხანს სალაპარაკოდ ჰქონდეს ხალხსაო. იმედი ჰქონდა, კიდევ შეეხედებოდა და ეს უმსუბუქებდა ყოველ ტანჯვას, ჭრილობათა ტკივილს უყუებდა, შუბთა და ისართ ნაკრავი ადგილები თითქო მალამოთი უშუშდებოდა, ნაკლებად გრძნობდა თავის უმოძრაობას, და როდესაც ტკივილი მოთმინებას დასძლევდა, დაჭრილი კოშირო კბილების ღრქთლის მოჰყეზობდა, ჰქვითინებდა.

ოთახში ვიღაც შემოვიდა და ჩურჩულით უთხრა:

— ბატონო კოშირო!

კოშირომ თვალები გაახილა და წარბოსთქვა:

— ო, იოშინო!

— როგორა ხარ? დღეაჩემი ძალიანა სწუხს შენთვის. — უთხრა ქალმა.

— გულითი მადლობელი ვარ. სად არის ძალუა?

— დედა ყოველ დღითი მიდის ხოლმე ტაძრში და ღმერთს შენს მორჩინას ევედრება. საცაა, უთოოდ ჩქარა დაბრუნდები.

— როგორ? ყოველ დღე მიდის ტაძარში? — წამოიძახა კოშირომ და ცრემლებით ავესო თვალები.

როცა ხელი საპან ქვეშ შეინახა, იოშინო მიუხლოვდა და თავისი მშვენიერი ფუნჯული ხელი გადაუსვა თვალზე.

— დღეს ძალიან ფერწყასული ხარ. ვინა კიდევ ასე ძალიანა გტკივა ჭრილობა? — კითხა ქალმა.

— არა, — უპასუხა კოშირომ. — თან და თან უკეთ ვტყობ. მაგრამ არ შემიძლიან დიდიხელი მადლობა შეგწიროთ იმისთვის, რომ ასე მივლით.

— მეტად მიამა, რომ ძალუა ჩემი გულისთვის ყოველ დღე ტაძარში დადის, — უთხრა კოშირომ და შეაჩერდა იოშინოს. — მე მითხრეს, რომ შენ დიდხანს ყოფილხარ ავად?

— მე? შენც ვაივ ჩემი ავადყოფობა? — მიუფო ქალმა.

ამ სიტყვებში ცოტა საყვედურიც გამოისმოდა. ბუბგატას ყვავილი ლამაზია, მაგრამ იმის ტოტი საშინლად იხველიტება და მიყარება ძნელია.

მორიზანემ თვალი დახუტა და უთხრა:

— მამატე...

— მე შენთვის ბედნიერება მსურს, — უთხრა ქალმა.

პორტრეტი. — სურათი რინდელის.

— საშუალოა პასუხი! რა არის ბედნიერების სურვილი მორიზანეს მდგომარეობაში მყოფ ადამიანისთვის? კოშირომ ბევრი მწუხარება გამოსცადა: მტრისგან დაშორება, დაქრა, ტანჯვის სარტყელი, იმას ყველაფერი ეს ხედა წილად, რაც შემოაგის ეჭიხლება.

ყმაწვილმა კაცმა პასუხი ვერ მოვიჭრა. ქალმა განაგრძო: — მე მითხრეს, შენ ცოლი შეგირთავს.

* იხ. „დამატება“ № 322.

ეს სიტყვები მოწამულულ ისრის წვერივად მოხვდნენ კოშკის გულში. შეერთა, სისხლი აერთა, გულთა ძებრა დაუწყა. კიდევ რას იტყვად ახალგაზრდა ქალი?

— კოშკი, ამბობენ, დიდი რამ არას, როცა ცოლი ქმრის ერთფედილია, მართალია ესა? ჰკითხა იოშინმა.

— ეს სიტყვა ეკალთა შორის ამოსული ყვავილი იყო.

— დიან, ცოლმა არ უნდა უღალატოს ქმარს. ქალი ვერ გამზედას ბავს მისთხოვდეს. მამაკაცი როდი უნდა ემსახუროს მეორე ბატონს...— ემაწილ კაცს ხმა ჩაუწყდა.— იოშინო, მრცხენიან შენი, გმადლობ საყვედურისათვის. უკეთესი იყო იმომი მოგკვდარიყავ. დათესილ ბრინჯიდან ფეტვი ამოვიდა...

— იოშინომ გაიკოცა: — რას ამბობ? ვანა ვაწყენინე რამე?.. მეგრე, მე როდი მინდოდა ესა... ქალი ვერ უნდა ვაყვეს მეორე ქმარს, კაცს კი... ნება აქვს ბებერი საყვარლები მოვადეს.

ქალს უნდოდა ამ კითხვით გაეჭარწყლებინა უსიამოვნო შთაბეჭდილება. იმის შზრუნველობა სიყვარულით იყო აღსავსე. ექვიანობაში კი ებიერება მხოვ იმაში.

მორჩინებულ რომ „პო“ სთქვას, ამით კეთილს გზას ასცდებდა; „არას“ თუ იტყვის, პირდაპირის გზით წავა, მაგრამ თვითვე დაგმობს თავის დანაშაულს. იგი რამდენსამე ხანს გაბოუდა, მერე ღონე მოიკრიბა და სთქვა:

— კაცმაკ აგრეთვე არ უნდა უღალატოს ცოლს. მოღალატე კაცი გარყენილ დედაცაზე უკეთესი როდი არის. მეომარს არ შეუძლიან მოღალატე იყოს. ქალმა არ უნდა დაივიწყოს ქმარი, აგრეთვე ქმარიც ერთგული უნდა იყოს ცოლისა.

— შენ ყველაფერი კარვად იცი! უთხრა იოშინომ.

ქალის სიტყვებში თითქოს საყვედური იფარებოდა, იმიტომ რომ კოშკიომ სხვა შეიერთა.

— შენ დავაიწყდა, რომ მე ტოიამა საკონნოზუეს ქალი ვარ?

კოშკიოს გული ისრისა ჰგავდა, იოშინის სიტყვა-კი— კურდღელსა; კურდღელი გაშინდებდა იმ წუთსვე ტუტის ჩრდილს მოფარებდა, ამიტომ ისარი ვერა ხვდება.

— როგორ შეძელი ამისი დავიწყება, რომ შენ საკონნოზუეს ქალი ხარ?— უთხრა კოშკიომ.

აეღამყოფთან მიახლოებულმა ქალმა მწუხარედ წარმოთქვა.

— რასაკვირველია, დავაიწყდა ესა.

— მაგრე რად ლაპარაკობ? ჰკითხა მორჩინებულ.

— თუ საკონნოზუეს ქალი ვარ, მაშ, სიანს, საცოლო უნდა ვიყო მატყლურა კოშკიო მორჩინებულს. ჩვენ შრომობს დიდა ხანა უნდაღთ ჩვენი შეუღლება; ვანა ეს მართალი არ არის, კოშკიო? ქალმა დაქორლის სარტყელს მიაყრდა თავი. იგი მერს-მერ მულეღარებისაგან შთლად კანკალდება.

— შენ დავაიწყდა, რომ საკონნოზუეს ჰყავს ქალი, იოშინად წოდებული. ძალიან სამწუხაროა ესა...

— მორჩინებულ თავის გამამბარი ხელი გამოიღო და იოშინს მხარზე დაეჭო.

— ხახიანმა იცის, შეძელია თუ არა შენი დავიწყება.

იოშინომ ხელი დაუქირა და უთხრა:

— რაც გინდა სთქვი... რაც უნდა იყვის, შენ მიიცი დაივიწყე და სხვა სატრფოსთან... ვეღარ დაასრულა ქალმა. კოცა ხანს ორივე გაჩუმებული იყო; შემდეგ იოშინომ განაგრძო:

— შენ წეად ამბობდი, რომ კაცმა არ უნდა უღალატოს ცოლსაო. შენ ეს შეგნებრიად იცი!

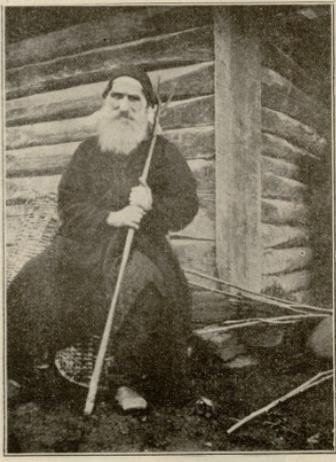
ქალს უნდოდა კიდევ ბებერი რამ ეთქვა, მაგრამ შეეშინდა— არ ვაწყენინო. ემაწილ კაცის სახეს შეხვდა და სიყვარულმა კვალად გაიღვიძა იმის გულში. გაცხოველებულ სიყვარულთან ერთად მწუხარებაც უფრო ღრმად საკონნოზული შეიქნა. იოშინო რასაც გრწმობდი, ყველაფერს ლაპარაკობდა. სარკის წინ რომ ყვავილი დასდგათ, სარკეში ყვავილი გამოჩნდებდა და არა მთავარ; ეს ბუნების კანონია. მწუხარებათვის სიცილი ანა და მრისხანების დროს ისისი— ბუნებრივი არ არის.

ქალმა განაგრძო:

— შენ ძალიან კარვად იცი, რომ კაციც ერთგული უნდა იყოს ქალისა. შენ შენის ბატონის ნებას მიჰყვები... მაგრამ ისიც ხომ კაცია; იმის უშეცხვარი ან ვველური სიმდაბულ არაფერი არა ჩაუღწენია. რატომ არ გაუტელი შენს ბატონებს, რომ მე იოშინო, საკონნოზუეს ქალი, შენი დანიშნული ვარ? რაც გინდა ძლიერი ვინმე ყოვილიყო შენი ბატონი, საცოლეს არავინ მოგკვდა. დედამემა მითხრა, რომ

შენი ცოლი შენის ბატონის მოსამსახურე გოგო ყოვიდა. ამას შეუეყვარი, სიგიჟემდე უფრომ შეუეყვარი. უცხობაში კი შეეეყვარა, მე ხომ ვაგმობი მდინევიყვარი! ქალბატონმა შეამჩნია მოახლებს ესა და დაგითანხმა, რომ ცოლად შეგეტროვა ეკაბა. როგორ გეხარებოდა მოსამსახურე გოგოს ესა!.. გერე მარტო ამის მოფიქრება რადა ღირსი!.. შენი ქალბატონი კარვად ვერ მოიქცა. თუ კი თავის მოახლის გრძობა შენიშნა, ასევე შეძლო გამოეცნო ჩემი შენდამი სიყვარული. უეყვარდ გოგოს და შესაძლებელი იყო ჰყვარებოდა სხვასაც. შენ რომ გეთქვა, მაშინ ქალბატონი დინახავდა თავის უსამართლობას, მაგრამ შენ თითონ დიდის ხნიდან ერთობა გქონდა იმის მოახლებთან. მე კი დამადგილ სწორედ ამიტომაც არაფერი ვაგებინე იმსა და გიბრძანა თუ არა ბატონმა, იმ წუთს

სურათები სამებრალოს ცნობარებიდან.

სოფ. მუხური. — ასის წლის მოხვედრა მხო ჩიქთანა.

ქორწილი გააჩაღე.

ქალმა კიდევ უფრო მოუქირა ხელი მორჩინებულს, იოშინომ უკუთვლია თავისი სიყვარული. ახალი ღელწამი სუსტია, მაგრამ იმდენი ძალა მანიცა აქვს, რომ თოვლი შემოვიანტოს.

კოშკიოა ფიქრობდა...

„იოშინო, შენ არაფერი არ იცი. შენ არ იცი, რომ ახლა მეგობრულ-კი ერთმანეთზე ეკვი შეგქვთ. ომის დროს ყოველთვის ასეა. რამდენიმე თასის სული შეიღლება მსხვერპლად შეიწიროს ცილის წამებამ. სამწუხაროა, რომ ჩვეულებად არის მეომართა შევიღების მძევლად დატყვება. ჩინეთში ერთი მეომარი იყო როდან, სახელად გოკი. სვის შობამ-მავლდამათან ომის დროს ჯარის სარდლობა იცისა. მაგრამ იმის ცოლი სვის შობამავლი იყო და ამიტომ ვინობო, რომ თანამემამულენი უნდობლად შეხედავდნენ იმის წინამძღოლობას. იმის დასამტკიცებლად, რომ თავის ხალხის ერთგული იყო, უზომოდ საყვარელი ცოლი მოჰკლა, წაივი იოშინ და გიორის სახელი დაიმსახურა. თუშცა ბოლოს აყვე-

დრინდენ, რომ ასეთი სასტიკობა გამოიჩინა. ასე, რომ საშინაო-სრობებში მოვლდნ და ამიტომ გის გახდებოდა. ასეთი შემთხვევა მაგალითად არ შეიძლება დიხსნას კაცმა, მაგრამ დაფიქრების ღირსი კია. მე, კომპროზო მორიხანე, რვა წლის დაყოლიდი. ბიძა ჩემმა, ტოიამა საკონოზოტემ წამიყვანა თავისთან და ხმლის ხმარებასა და სროლაში გამწვრთნა. ორ ოლქს შუა სულ მცირე მიზეზის გამო მტრბადა ასტყდა. მე და ბიძაჩემი ორს, ერთმანეთის მოწინააღმდეგე ადამიანს ვეშახებებოდი და ჩვენც მტრები შევიქენით ერთმანეთისა. ხშირად ამბობდნენ: კომპროზო ბიძა ჰყავს მოწინააღმდეგე ბანაკში. უთუოდ, ჩემმა ბატონამც ბევრჯერ მოჰკრა ამის ყური. ევეკი დაიბადა. სწორედ ამ დროს ვაკახას საყვარელიც ვამომვლენდა და ჩემმა ბატონამ მიბრანა იმის ცოლად შეერთვა. ჯერ იმანაც გაავრცელა ცილის წამება, რომ ბიძა მოწინააღმდეგე ბანაკში მყოფა. და განა შემქმელი ჩემის ბატონისათვის მეთქვა, რომ ბიძაჩემის ქალის შეერთვა მსურს მეთქი? გამორისხავდა. სამშობლომაც და შემოსავლიც რომ ნათქვამის ასრულებინათვის დაჰკარგო, ეს კეთილშობილია...»

თი რას ფიქრობდა კომპროზო: „ომშინო მხოლოდ ჩემს სახეს ჰხედავდა და არა ჩემს გულს. ის პართალიც ბავშვობიდან ჩემი საცოლდე იყო, მისი მოზობლები-კი ჩემი კეთილის მყოფენი. განა შემქმელი დამეცივნა ჩემი მაღალი მაღლობა? ცილის წამების ასაცილებლად დავიანხნდი ვაკახას შერთვას. უხალისოდ შევსვი კორწინების ვილა და გულში მოვჯობებით მოვუხაზოვდი საცოლემო სარეცელს. იომშინოს სახელი რომ მესმენებინა, მოვლოდტედ ჩამთვლიდნენ. სისხლს, რომელიც მართის მახვილ ქვეშ უნდა დაეხმობინა, ჩემის ამხანაგების მათგანი ამომასმენებდნენ... ტანჯვას შეიძლება გაუძლო კაცმა, მაგრამ სირცხვილს კი—

— ემ, უკეთესი იყო მომეკვდარყავი!
 — მომეკვდარყავი?— გაიმგორა კომპროზო.
 — დაიხ, სიყვლილი მაჯობას, რადგან მთელი ჩემი სიცოცხლე მხოლოდ წამება იქნება.
 ისინი ერთმანეთს შეჰყურებდნენ, მაგრამ დიდხანს ვერ გაუძლეს ამას. იომშინომ ცრემლები მოიწმინდა; კომპროზო თვალები დახუჭა და ამიოზრა. იომშინომ შინით დახდნ კომპროზოს. ყმაწვილი კაცს სახე გადაჰფიქრებოდა, მოდუნებოდა. ლოყის ძვლები წინ ვამოსწოდა. ორი ნახევრად პირშეკრული ქროლობა მუქ წითელ ფრად გადაჰკვრა და ამახიჯებდა. გაბურღული თმა იქით-აქით ეფინებოდა; იმის ოდესლაც მეტად ცოცხალი თვალები მიმბნეილი გამოიყურებოდნენ, წინანდელი ალის ფერი ბავ ტკივილისაგან უთითოდა. სხვა ვინმესა ჰგავდა და არა თავის თავსა. იომშინოს გულში წარსულმა გაიღვიძა. თუმცა კომპროზო ასე დამახინჯებულა, თუმცა ქალს უფლება აქვს გულმოსული იყოს იმაზე... მაგრამ ეს ისე ისა...
 მდარე ღვინო ბევრად უფრო ტკბილია ჩაზე.
 ქალიშვილმა გაიღმა. მიძიმე მწუხარების დროსაც კი ყოველთვის უნდოდა ენახა იგი. ახლა ხომ თვალწინ ჰყავდა, როგორ დაუღვრამდელია ქალწულის გული!
 წითელ ყვავილზე მოალოდნე ჰპეკლას ქარი ცისფერ ყვავილზე გადაიტანს და პეკელაც იმაზედ მიიძინებს ხოლმე.
 იომშინო დაჩებენილი მიბრუნდა განზე, თუმცა თითონაც არ იცოდა—რატრამ. ის თავის ჩასაცემლის განიერ სახელოს ათამაშებდა... მორიხანე გადაჰხედა იმის ახალგაზდა სახეს და თითონაც გაიღმა. მერე მათგისინის ხმით დაუძახა:
 — იომშინო!

სოფ. ზუგდიდი.—სამარსკო (ბაზარი).

ვერა. ჩემი სირცხვილი ჩემ წინაპართ დატყდებოდა თავს. გულხინ და ვაქარნი ითმენენ ამას, მაგრამ მეომარი კი ვერ მოითმენს. იომშინო სულელურად ღამარაკობდა, თუმცა საზოგადოდე ჰუკუსაც კი ირწუნდოდა. ვარაოა, იომშინო-კი არ ამბობდა,—იმისი სიყვარული, კონცების დამახშობელი სიყვარული. ომში წასვლის დროს მორიხანეს ორი განზრახვა ჰქონდა: ერთი—თავის ბატონის ყურადღება დამსახურებოდა, მეორე—თავის მოკეთე ბიძასა და საცოლის წინაშე შეკოვრდება გამოყვება. ამათ წინაშე შესცოდა მან იმით, რომ თავის ბატონს დავმორწონა და ვაკახას სურვილი შეასრულა. რაც დათხოვების დროს მიეწერე ჩემს ღელს, სწორედ ესვემ აზრი ჰქონდაო». თი, ამავს ფიქრობდა კომპროზო, მაგრამ იომშინოსთან არ უნდოდა ამის თქმა. იმის სიტყვები ვერ დაეცხრობდა ქალის მრისხანებას, ამიტომაც ვაჭუმებელი იყო.
 იომშინომ მწუხარებით უთხრა: რაკა ჩვენთან იყავი, ისე მიყურებდი, როგორც ცოლს. ესე-კი, რომ მიბრუნდნი, ახლასაც აღარ მიკარებ. პატრისა გეტყობ, გივლიდი. ჯერ ისეც ბავშვილი რომ ვიყავით და ერთად ვთამაშობდით, მაშინ-ვე იციდი, რომ მე უზარალო ქალიშვილი ვიყავი, ესე-კი ისე იტყვი, თითქო ამწუთს შეგენიწნოს ესა. შეგიძლია მიხედ, რას ჩემ გულში, ამიტომ რადენიმე ტკბილი სიტყვა უნდა გთქვა. დიდს შევიღებ ჩემს მწუხარებას და ის კი მიასახუბებს ბოლომდე: „მე არ შემბოძიან დატემაო...“

იომშინომ ის ასევე თავისი სახელი, რომ ახალგაზრდა მეომარი იმის ჩრდილი მიღდა.
 — აქა ვარ!—უბასუხა ქალმა.
 — იომშინო,—უთხრა მორიხანემ,—ერთი სათხოვარი მაქვს.
 — თუ შესრულება შემძლია... სთქვი რა არის,—მიუგო ქალმა.
 — სწორედ?—ალორისანად ჰკითხა მორიხანემ. იომშინო მივიდა იმასთან და უთხრა:
 — მეცა მაქვს ერთი სათხოვარი. შემიბრუნებ?
 — რასაკერვლია,—უბასუხა კომპროზომ.
 — რასაკერვლია, კომპროზო?
 კომპროზომ საქაროდ მიუგო:
 — შედარს მხოლოდ ერთი სიტყვა აქვს!
 იომშინო გაწითლდა, ქალმა სახეზე ხელები მიიფარა.
 — ძალიან მოხარული ვარ,—წაიჭურჩულა ქალმა.
 მორიხანემ რამდენჯერმე დახვეწა. ყმაწვილ კაცს სახე დაღვიძო ტკივილისაგან.
 — მიიხანს, ისე მიყურებ, როგორც ქმარს? ნამდელია ესა თუ არა?
 — რისთვის მკითხავ?
 — ნამდელია ეს თუ არა?—კიდდე ვანუმეროა კითხვა ყმაწვილმა კაცმა.
 — ვიციდე კამი სამხასა და ზოგოდ სამხს სახელს, რომ არა ვეტყუო,—მთროღვარეს ხმით მიუგო იომშინომ.
 დაქრობდა მკაცრის კილოთი სთქვა:

იომშინომ კბილი წაიგლო სახელიზე და ქოლოფზე მიეფლრა. ის ზუბად სტრობდა, მერე გაწილი თმა უკან გადაეყარა და წამოიძახა:

— თუ მაგრე გიყვარვარ, რატომ დამიძლევი ერთი რაღაც? იოჰანი ამას არ მოელოდა. ქალს ცრემლები წასკდა.
 — კოშირო, უსამართლო ხარ, არ გინდა თხოვნა შეშის-რული და ისა, მეტი არაფერი!
 მაგრამ კოშირომ განავიძინა:
 — სრულიადც მხალი არა ვარ და ყველაფრის მისმენა შემიძლიან. ამ სამის დღის წინად მამიშენისაგან ცნობა მიიღე, ხომ?

იოჰანი შეშინდა. დაჭრილმა კი გაიკინა: სიმაბოლო შეიტყუა.

— მიაბე, რა მღვწერა მამამ.
 განიარად შეიტყო კოშირომ ეს? საკონნოხუკემ ბრძოლის წინამდებარე გამოჰგზავნა ცნობა, გვიმარჯვეთო. მტრის წინამდებარე მოულოდნელია დამე თავდასხმის დროს თავი მოიკლა. უფროსმა აფიკრებამც იმის მიზნადეს. მხალნი ან ტყვედ მიეცნენ მტერს, ან გაიქცნენ. ამ ამავესა საკონნო-ხუკეს სახელში დილით პატარამდე ყველა გაახარა. მაგრამ იოჰანის მამის დიდება და სიხარული კოშიროსთვის დღის მწუხარებას მოასწავებდა. იოჰანმა რომ გაიგო მამა შინ ბრუნდებოდა, ევლარ იტირებდა. მაგრამ იმასაც კი ფიქრობდა, კოშირო რომ ამას შეიტყობდა, შეწუხდებოდა. თითონ დედამ უთხრა შეიღის, ვიდრე ტოიანა არ დაბრუნდება, ნჯიფერს შე-ვატყობინებთ დაჭრილსა.

და ახლა კი თითონ მორიზანენე ჰკითხა ამაზე იოჰანის. ქალმა ულონოდ უპასუხა:
 — დაბ!

რა ექნა? ყველაფერი რომ ვთქვა, დედის ნიუქვამს გადასცდებოდა და ამ შეკლებით ბოლოს მოუღებდა ყმაწვილ კაცის სიკოცხლეს. რომ გაიწუხებულიყო, საშუალოდ დაქარა-გვიდა კოშიროს სიყვარულს და ეს საყვარული მოჰკლავდა ქალს. ტეხი ეტოვდა, არ იცოდა, რა ექნა.

ბოლოს იფიქრა:
 „რომ არაფერიც არ ვუთხრა, ბოლოს მაინც ყველაფერს გაიგებო.“ — და სთქვა:

— დედამ მიზრძანა, არაფერი ვთქვა; მაგრამ რადგან მი-ყვარხარ, ყველაფერს გეტყვი. მხოლოდ შემეც შესარულე ჩე-მი თხოვინა.

— რა თქმა უნდა. — უპასუხა კოშირომ.

— უფლოდ შეგარულენე? — ჰკითხა იოჰანომ და დაუმა-ტა: მტერი სრულიად დამარცხებულია. მეთი წინამძღოლი დიპლომატი, მებრძო მამა ხელო დაბრუნდეს შინ. ყველაფერი ეს მოკლეს, იქნება.

— წინამძღოლი მოკლულია? წამოიყვირა კოშირომ.
 იოჰანი იმდენად წამოიჭრა და მთელი ტანით თრთოდა. კბილებს აღრქავდა, თვალებიდან ცუცხლს აფრქვედა.
 შეშინებულმა იოჰანომ ხელი წაავლო და შესძახა.
 — კოშირო, კოშირო!
 მაგრამ ყმაწვილმა კაცმა ქალს ხელი ჰკრა და საწოლ-თან მიყუდებულ მახვილს მისწვდა.
 — რას შერები — შეყვებოდა ქალმა, — თავი გინდა მოიკლა?
 — დაიშმი! — უთხრა ყმაწვილმა.

ავადმყოფობით დასუსტებულს კოშიროს იმდენი ღონე აღარ შესწევდა, რომ ქალი მოეშორებინა. ქალის თეთრ ხელსა და კოშიროს გახმარა მუხუც შუა გაიღვივა ქარქაში-დან ორ გოჯახე ამოწეულმა მახვილმა. კოშირო ტიღის-და იტქვამდა სულს ბრახისა და ტყვილისაგან. შეშინებულ იო-ჰანის გული ძალზე უცემდა.

ხელო დაბრუნდება მამა — საჩქაროდ უთხრა ქალმა. — იმას მოვლავარკე, იქნება სასარგებლო რამ რჩევა მოგცეს. მანამ-დე კი მოთმინება იქონიე, კოშირო!

კოშირო თავდაბრილი იყო და ხმას არიღებდა. ბოლოს სთქვა:

— ჰო, შენ მართალი ხარ, მოვეუდლი ბიძაშემის მოსვლას და დავეცებები.

— ასე უკეთესი იქნება.
 ამ დროს მცორე ოთახიდან მოახლენ დაუძახა:
 — ქალბატონო იოჰანო, ქალბატონო იოჰანო!
 ქალმა მახვილი მტერზე მიუყუდა, თმა გაისწორა, ცრემ-ლები მოიწმინდა და უთხრა:

— მაშ ასე, კოშირო, მოთმინება. ამ მახვილს-კი მე წა-ვიღებ თან, დაწეტი, თორემ გაცივდები.

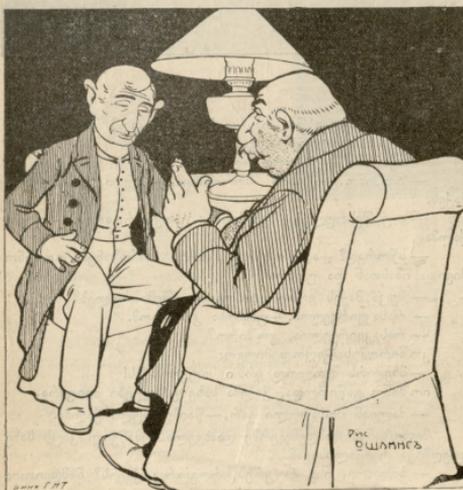
— ენოა წადი! — უთხრა კოშირომ.
 — ნახვამდის, — უთხრა ქალმა და კარი გააღო.

— იოჰანო! — გაასახა მიმაველს ქალს კოშირომ.
 იგი მობრუნდა.

— მოკითხე ჩემს მაგიერად დედაშენი.
 კოშირომ თავი დაუქნია, ქალი ოთახიდან გავიდა.

რა იცოდა, რომ მახვილი, რომელიც თან წაიღო, სახ-სოვარ ნიშნად გამოადგებოდა და ამ მახვილის პირით მოუხ-დებოდა თმის მოკრა.

განდგეილი.
 (დასახლები იქნება)

— თქვენი პოლიტიკური რწმენა მაინც ვერ გამოიპყვევია, რომე-ლის მიმართულებით მომხმე ხარო?
 — საკვირველი გამოუცდელი ყვიფილხანთი ჩემი რწმენა დამოკლე-ბულია იმზე, თუ ვინ ვლამაზავს: აფერინიშისტთან — აფერინიშისტი ვარ, სოციალდემოკრატთან — სოციალდემოკრატ ვარ; ფედერალისტთან — ფედერა-ლისტი და მონარქისტთან — მონარქისტი ვარ; მონოლიტინ, ანარქისტულ შე-ვიქნები, თუ ანარქისტთან შეშვდა ლაპარაკი.

— სურვილ მითხრა, ბევრი ვაფლანგე ტუილისში?
 — ჰო, მარცხა და მიზეზ ბევრი არაფერი, ასე რეას თუნამდე.
 — რაო, რეას თუნამდელო მერე ხიდან, შე მამა ცხონებული?
 — როგორ, განა შენ არც კი გინახიან, რომ შენ შეიღის ტუილი-ში ამოდენის წნობა აქვს?

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. მ. ჯანადაში